

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

sz. évre . . . 8 korona.

évre . . . 4 korona.

Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tértfogata 15 fillér. Többeszi hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nekülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A tervezett Rimaszombat—ratkói vasut.

Hosszabb ideje vajudik, s csak nem tud kialakulni a tervbe vett Rimaszombat—ratkói vasut kiépítésének ügye, óriási kárára az érdekelte vidék kulturális és nemzetgazdászati fejlődésének.

A tervezett vasut utirányába eső Balog- és Ratkó-völgy azon mostoha gyermeke megyénknek, mely nélkülözni kénytelen a fejlődés elvitáztatlan eszközét: a vasutat, pedig alig van oly vidék megyénknek, mely a nép általános szegénysége mellett jobban reá szorulna a vasut kiépítésével, ugy kulturális, mint nemzetgazdászati fejlődés előbbvitelére, mint épen ez.

Nézzük sorba a Balogvölgy felső vidékének községeit s azok sokoldalú iparát s kereskedelmét az alfölddel, a timár és szüresapó iparáról régenre oly neves Ratkó-völgyet, hol az állam által nagy támogatással létesített fonógyár, bőrgyár és műgyapjúgyár nem tud előbbre menni, a közlekedés nehéz lebonyolításán megtörik igyekezetünk s erőnk, a tervbe vett vasut kiépítésének ügye pedig vajudik s több mint valószínű el is alszik.

Legalább erre enged következtetni azon körülmény, hogy az utóbbi időkben egy új terv tolu előtérbe, mely szerint Rimaszombat mellőzésével, Tornaljától Kövi irányában kívánják egyesek a vasut építés kérdését megoldani, azon megokolással, hogy a Rimamurányi társulat vashegyi és rákosi bányatelepek anyagszállítása így könnyebben bonyolítható le. Hogy így megyénk közönsége mit és mennyit nyer, nem titkos dolog. Ezen utirányba eső Deresk szállit majd néhány vagon cserépedényt, Kövi az öt kocsirakomány hagyma mellé vagy öt kocsiszalonnát s ezen felül? a Tornaljai—ratkói irány pártolói tudnák azt csak felsorolni. Az egész vonalon találunk össze-vissza nyolcz-tiz községet, de ezeknek a háromnegyed része kívül esik a számitáson.

Tekintve már most a Rimaszombat—ratkói

TÁRCZA.

Hanvai SÁNDOR BÉLA.

Már napok óta tépett gyászlobogót lenget a hideg őszi szél vármegyei székházunk ormán. Talán az őszi hidege és a természet sorvadása kívánja e gyászos jelenyt imponálni palotánk ormára? Nem! A végzet figyelmeztető és borzadályos jele ez az enyészetre és arra, hogy ismét gyásza van a vármegyének.

Igaz gyásza van és őszinte részvételtjes gyásza, mert oly férfit vesztett el megint a vármegye sorából, ki méltó arra, hogy mély megilletődéssel áldozzunk kegyeletes emlékének. Egy vitéz 48—49-es honvéd huszárhadnagy dől ki megint már nagyon és megritkult honvédek sorából és a vármegyének egyik érdemekben megőszült és jól megérdemelt nyugdíjban pihenő tisztviselője, a rimaszombati járásnak 25 éven át volt főszolgabírája hanvai Sándor Béla költözött el a tisztviselői karból.

Már ő ugyan nem látta, hogy mily részvételt állottak körül frissen nyíló virágokból felkoszorozott ravatalát kesergő családtagjai, tisztársai, jóbarátai és tisztelői. S nem is hallotta a búcsubeszédet és gyásznékek szívből eredő hangjait. De talán nyugodtabb lesz pihenése a csaták zaja és a földi küzdelmek után, ha megőrkítjük nagy nevét és érdemeit. Könnyebb lesz itthagytainak is elviselni a nagy csapást, ha ez őszinte, igénytelen visszaemlékezéssel óhajunk gyógyírt csepegtetni saját szíveikre.

Hiába is keseregnénk az árván maradt családtagokkal, mert a mindenkivel egyforma végzet itt is kér-

irányt, ott van a termékeny Balogvölgy s az oda gravitáló községek mezőgazdasága, ipara, kereskedelme az alfölddel, ott Coburg herezeg óriási erdőterülete kiaknázzható kincseivel; Ratkó iparával s vidékén levő magnezit telepeivel, mind-megannyi oly tényező, melyért érdemes valamit tenni, az érdekelte községek száma pedig meghaladja a harminczet. Már maga azon tény, hogy Rimaszombat terményeink értékesítésére s népünk szükségleteinek beszerzésére megyénk főpiacza, kell hogy előnyt nyerjen Tornalja fölött. Ha már oly szerencsétlenül lett megoldva a Miskolcz—füleki fővonal, hogy akkor Rimaszombatot mellőzték; nem szabad megengednünk, hogy megyénk, ezen új tervezett vasutja, mely fél megyénket szelné keresztül, mástéle épüljön, mint Rimaszombattól.

A legutóbbi időben egy Rimaszombat mint Tornaljától az előmunkálatok befejeződtek s most kíváncsian várjuk a végleges megállapodást, bizunk megyénk irányadó köreiben, hogy ezen vasut kiépítésénél határozott állást foglalnak a Rimaszombat—ratkói vonal mellett.

Végül még egyet! Szerény kérelmünk volna az építő bizottság főfőintézőihöz: sziveskedjenek a közönség megnyugtató szájából időről-időre e lapok hasábjain is tájékoztatni a közönséget a vasutépítés ügyének miként való állásáról.

Ratkóvölgyi.

Vármegyei rendes közgyűlés. A hivatalos lapban következő hirdetményt tette közzé a vármegye alispánja:

„Törvény és szabályrendelet értelmében tartandó rendes őszi vármegyei közgyűlés határidejéül főispán ömeltőségével egyetértőleg folyó évi október hó 28-ik és következő 29-ik napjának d. e. 10 órája Rimaszombat városába a vármegye székházának nagytermébe tüzetett ki.

Midőn erről a közönséget értesitem és a vármegyei bizottság tagjait személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérem, egyidejűleg köztudomásra hozom, hogy ez alkalommal a köztanácskozás és elintézés kiválóság tárgyait az 1909-ik évi vármegyei költségvetésnek

lehetlenül és megkülönböztetlenül járt el s a halál által kioltott erős mécses, többé meggyújtani nem lehet.

Egy határvonalnál állunk meg itt egy pillanatra, az emberi élet határvonalánál. E vonal felett az élet fátylaja lobog, alatta pedig a minden fényt nélkülöző sötétség, az örökkévalóság és a feltámadás reményébe vetett hit.

Mit szóljunk e határnál hanvai Sándor Béla életéről? Sokat, nagyon sokat beszélhetnénk. De hát már kevesen imbolognak az élők soraiban, kik az ő életéről beszélni tudnának. Tehát csak a legfontosabb momentumokra terjeszkedünk ki.

Az 1848-as időkben az alig 19 éves ifju szíve a hazaszeretet tüzetől lángra lobbanva és atyja óhajára is saját hadi felszerelésével a harcmezőre vágatott és néhai Fáy Barnabással, legkedvesebb testi-lelki barátjával együtt állott be közhuszárnak. A vitéz bátor ifjak gyorsan lettek hadnagyokká, s egy ezredben szolgálták végig a szabadságharcot néhai br. Podmaniczky Friggyessel, ki már akkor kapitány volt Sulyok őrnagy, később ezredes parancsnoksága alatt. Hogy az ellumyt mily vitéz katoná volt és miképen küzdött Sulyok ezredes mellett, kinek segédtséget volt, erről br. Podmaniczky beszélt sokat, ki egy ízben Sándor Béla alá — midőn lovát kiölték — lovát is adott és az utolsó pillanatban mentette meg a vasas németek halálos csapásaitól. Sulyok ezredesét pedig egy ízben ő mentette meg, midőn az ezredes a kimerültségtől lovával együtt kidült. Számítlan csatában vett részt, melyek közül nevezetes a hatvani és isaszegi ütközetek, s hogy dolga volt az ellenséges lovassággal, bizonyítja huszárkardja, mely több esorbával örököltette meg a küzdelem pillanatait. E kardot az utolsó percekig mindig fejénél őrizte, s halála után a gömörvármegyei muzeum ereklyéje lett.

megállapítása, a vármegyei székház építési költségeinek teljes kielégítésére felvett törlesztéses kölcsön után fizetendő járuléknak s egyéb vármegyei nem rendszeresített kiadásoknak fedezetére a vármegyei szabadrendelkezési alap javára jövő 1909-ik évre kivetendő 1%-től vármegyei pótdadónak megszavazása, valamint a törvény 16. szakasza értelmében a tárgysorozatban szabályszerűen kihirdetendő egyéb vármegyei közügyek fogják képezni.

Rimaszombat, 1908. szeptember 30.

Bornemisza, alispán.

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése Rozsnyón.

Gömörvármegye orvosszövetsége és orvosgyógyászati egylete szeptember hó 29-én Rozsnyón tartotta meg rendes őszi közgyűlést, melynek igen fontos tárgyai voltak, s ez vonzotta szokatlanul nagyobb számban az orvosokat Rozsnyóra, bár a megye két nagyobb városának orvosi karából is számosan hiányoztak.

A közgyűlésen dr. Löcherer Tamás elnököl. Jelen voltak: dr. Adriányi János (Dobsina), dr. Auerbach Lajos (Rozsnyó), Blum és Detsi Gyula (Pelsőcz), dr. Gálfy János (Csetnek), dr. Gaál Gusztáv (Tornalja), dr. Geschéit József (Pelsőcz), dr. Gosco Gusztáv (Jolsva), dr. Goldblatt Géza (Tornalja), dr. Hajcsi Sándor (Rozsnyó), dr. Hensch Géza (Jolsva), dr. Hruska János (Nyusnya), dr. Kenygel János (Csetnek), dr. Lusztig Sándor (Balog), dr. Pösch Dezső, Pösch Aladár és dr. Ruber József (Rozsnyó), Steinhausz Béla és Schvarcz Armin (Putnok), dr. Schvirian János (Dobsina), dr. Urszinyi Gyula (Putnok), dr. Vajner Károly (Dernő) és dr. Kármán Aladár (Rimaszombat).

Dr. Löcherer Tamás elnök üdvözlővén a megjelenteket, több bejelentést tett: tudomásra hozta, hogy dr. Sailer Károly, dr. Kres Gyula, dr. Borszékai Armin, dr. Honéczy Gyula, dr. Sigmund József, dr. Szabó Károly, dr. Zehery István, Szederkényi Mihály, dr. Danis János, dr. Schvarcz Márk és dr. Heincz Hugó elmaradásukat igazolták. — Bejelentette továbbá, hogy Kishonty József lemondott az orvosgyógyászati egylet pénztárnoki állásáról, Deutsch Barna gyógyszerész pedig belépett a tagok sorába. Örömmel szól ezután az elnök azon nevezetes eseményről, hogy a belügyminiszter betérjesztette a közegészségügyi törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslatot, s az el is fogadtatott, megszomorodva jelenti azonban, hogy a folyó évben a munkásbiztosító pénztárakkal harcban kellett állniok az orvosoknak, mert a

A szabadságharc leszerelése, illetve a világozi fegyverletétel után gyalogszerezrel jött haza Hanvára s két hétig a községben bujdokolt, mert nem mert atyja szemé elé menni addig, míg a hivatalos értesítés meg nem érkezett a fegyverletételről, nehogy atyja gyávaasággal vádolja. Midőn pedig annak híre megérkezett, bement atyjához, ki ezzel fogadta keserűséggel: látom, hogy a haza sorsát elvesztettétek és hazajöttetek. Az öreg Sándor vitéz fiát meg sem csókolta nagy bánatában.

Az alkotmányos időkben a vármegye szolgálatába állott és kezdetben mint szolgabírói segéd, majd pedig mint főszolgabíró vezette a rimaszombati járást 25 éven keresztül. Mint főszolgabíró még abban az időben szolgált, a mikor a közigazgatási tisztviselőt nem annyira a nem lévő és hiányos törvények, de a józan ész kalauzolta az igazságszolgáltatás nagy útvesztőjében. Mint tisztviselő szigorú volt, mint egykor spárta királya, de igazságos; kemény volt, mint az acél, melyet a választási harcok alatt a kormány leghatalmasabb emberei sem tudtak megtörni. A nép mint atyját szerette és nevét a 80-as években nótába foglalták a Rimavölgyén és a barkóságban. A betyárvilágnak a híres Bőröndy, Márkus és Okolicsányi esendbiztosokkal ő volt a megtörője, de azért a betyárok is nagyon szerették, mert ugy a lelkekre tudott beszélni és amnyira imponált nekik szigorúságával és igazságosságával, hogy számos javult meg keze alatt.

Vége lett a jó betyárvilágnak a 80-as évek vége felé. Az utolsó betyárt, Petkyot is ő fogatta el. E Sándor Béla ezután megvált főszolgabírói hivatalától s ez után pár évig mint központi árvagyám szolgált mint tb. főszolgabíró, majd pedig nyugdíjba vonult.

Közéleti szereplése is fényes volt, mint egy igazi uré. A nyalka, szép férfi minden uriháznak és a bálitermeknek szivesen látott vendége volt. Jelleme tiszta

Özv. Hrecska Lászlóné

ajánlja az őszi és téli idény ujdonságaival dusan megrakott női- és gyermekkalap-raktárát a n. érd. közönség szives figyelmébe!
Rimaszombat, Kossuth-Lajos-utca 23. szám!

pénztárak nem voltak hajlandók az egyezséget az országos szövetség kongresszusának határozata alapján megkötni.

A mult közgyűlés jegyzőkönyvének és a pénztári jelentésnek felolvasása és tudomásul vétele után a dr. Maurer Arthur elhunytával megüresedett alelnöki állás tölthetett be választás útján. Egyhangulag dr. Pösch Dezsőt választották meg, kit meleg hangon, szívélyesen üdvözölt dr. Löcherer elnök, az új alelnök pedig köszönetet mondott a bizalomért.

Ezután került tárgyalásra a vármegyei közgyűléshez benyújtandó véleményes javaslat, melyben a vármegyei községi és körorvosok fuvar, lakás és beteglátozási díjainak megállapítását kérik. A nagy gondot megoldozott elnöki javaslat minden pontját alaposan megvitatják, s a megállapított pontokat a megyei közgyűlés elé terjesztik. A körök beosztásáról is szó esett, s a rosznyóiak azt kérik, hogy Dénes és Henzlófalva községek, melyek télen megközelíthetetlenek Rozsnyóról, s Szepesmegyéhez közel fekszenek, anyakönyvileg is oda tartoznak, a szepesmegyei egészségügyi körbe csatoltassanak.

Ezután zárt ülésben tárgyalott dr. G. N. putnoki orvos felebbezése, melyre nézve a közgyűlés a választmány határozatát egyhangulag elfogadta.

A munkásbiztosító pénztárakkal ideiglenesen kötendő egyezsére nézve új határozott a közgyűlés többek felszólalása után, hogy az elnökség által beterjesztett alapon az egyezség méltányos feltételek mellett s az orvosok érdekeinek figyelembe vételével a 6 koronás alapon alul is megkötendő. A már kiküldött bizottságot a tárgyalásokkal megbizta s az ideiglenes egyezség megkötésére feljogosítja. Az eredmény természetesen közgyűlés elé terjesztendő.

E pontnál élénk eszmecsere folyt, mert az elnöknek és dr. Rubernek különleges álláspontjuk volt, ők t. i. ragaszkodtak a régi kongresszusi határozathoz, azonban a többség óhajának és kívánságának alárendelik magukat.

Azon indítvány, hogy a kötendő egyezség folyó évi január 1-től visszamenőleg legyen érvényes, természetesen nem fogadtatott el, hanem a bizottság hatáskörébe utaltatott.

Ezután az orvos-gyógyszerész egyleti ügyekre tért át a közgyűlés, a leköszönt Kishonthy Józsefnek a közgyűlés köszönetet és elismerést szavazott, s a pénztárnoki tisztt betöltésére egyhangulag Pösch Aladár rosznyói gyógyszerészt választották meg.

A gyűlés ezután — későre járva az idő — a fehér asztalnál nyert folytatást, hol már ekkor dr. Pösch József Rozsnyó város polgármestere, a járás képviselőjeben Maurer Oszkár tb. főszolgabíró és a helyi sajtó képviselőjeben Komoróczy Miklós is megjelent. Az első felköszöntőt dr. Löcherer Tamás elnök mondta Pösch Dezső dr.-ra, a most megválasztott új alelnökre, ki viszont dr. Löcherert, az orvos-szövetség és orvos-gyógyszerész egylet munkás elnökét élte. Majd Komoróczy Miklós a hatóság képviselőit köszöntötte fel.

Aztán folytatást nyertek a szakelőadások. Dr. Zehery István kir. törvényszéki orvosnak a „Homosexualitásról” irt nagyrészt tanulmányát olvasta fel dr. Kármán, s a jelen voltak élénk figyelemmel hallgatták az előadást, majd a kórházban 1907-ben végzett műtétekről dr. Löcherer igazgató által összeállított adatokat ismertette. Végül Pösch Aladár gyógyszerész az új gyógyszerész törvényről szolt s az ez ellen a belügyminiszterhez beadott memorandumot olvasta fel.

Az illusztris társaság a Palócz jó muzsikája mellett az éjteli órákig együtt maradt.

Losoncz polgármestere és a Nemzeti Szalon.

A „Pesti Hirlap” keddi száma közölte „Losoncz és a vidéki kiállítások” ezimű tudósításában a város

volt, mint a fénylő csillag és magatartása, nyilatkozata egyenes, mely sokaknak nem is tetszett.

A milyen volt élete, olyan volt halála is. Valóságos ökölharcot vívott a kaszással, s midőn élete végperceit közelegni érezte, elökérte magyar attiláját, felöltötte s nyugodtan kilehelte nemes lelkét.

Az erős tölgyet letörte az őszi szél, elszáradt koronája porba hullott, de onnan is visszacsillognak a hazaszeretet drága gyöngyei. Kihült porait a sárguló levelek takarják ma, a tavasz ébredésével azonban virágok fognak nyilni sírja felett és emléke pedig élni fog közöttünk örökké.

E hó 1-én nagy részvét mellett ment végbe a nagy idők tanujának végtisztességtétele. A család mélyen megszorodott tagjai bánatosan foglaltak helyet a koszorúkkal megrakott ravatal körül, melyre Gömörvármegye tisztviselőikara és a 48-49-iki honvédek még élő néhány tagja is koszorút helyezett. A temetésen köz- és társadalmi életünk számos kiváló tagja részt vett, s a megyei tisztviselő kara élén Bornemisza László udv. tan. alispánnal jelent meg.

A koporsót hat diszruhás megyei hajdu kivont karddal állotta körül.

A ref. énekkar gyászdala után Szabóczy Dániel református lelkész megható beszédet mondott, melyben szép szavakkal emlékezett meg az elhunyt szabadsághősről. Majd Komáromy István tb. főszolgabíró tartott emelkedett hangú beszédet, melyben a tisztviselőkar nevében bucsuztatta el a tisztas halottat. Ezután a tisztviselők a koporsót rátették a gyászkoocsra s megindult a szomorú menet. A Jánosi kapunál újabb gyászdal zengett az énekkar, mire a koporsót rátették a szekérre, az elhunyt kardját a koporsóról levették, a muzeum részére átadták, s a hült tetemetek az ivánfalai pusztára vitték, hol elhunyt neje porai mellé elhelyezték a nagyidők sokat tapasztalt tanuját.

Az ivánfalai sírköveket Pösch Gyula jánosi ref. lelkész mo dott igen szép gyászbeszédet, a jánosi ref. énekkar pedig Beske Bálint vezetése alatt adott elő gyászénekeket teljes praecizitással. A temetésen e helyen is számosan vettek részt.

polgármesterének a Nemzeti Szalon képkiallításán elmondott megnyitó beszédét. Hogy a polgármester ur a „Gömör-Kishont” mult hó 20-iki számában „Képzőművésztünk és a vidék” aláírás nélkül megjelent közleményéből merítette, illetve nagyobb részt szószerint másolta beszédét, nem venném rossz néven. De egy olyan társaság érdekében használta fel reklámként, mely társaság vidéki tárlatainak rendezési módját nem tartom üzenetnek a magyar képzőművészet s a vidék népének ez irányban való nevelése érdekében.

Nagyrabecsülöm a Nemzeti Szalon érdemekben gazdag igazgatóját, de nem tudom összeférhetőnek tartani, hogy a kiállításokat a társulat olyan tisztviselőivel rendezeti, kik a vidéki tárlatokon maguk is kiállítanak. A mellett ügyes üzletemberek, kik a kiállítás anyagát gyakran saját képeik háttérül használják. Ott vannak mindenkor, ha az ő képeik eladásáról van szó. Ugy okoskodnak: rossz kereskedő az, ki a más portékáját kínálja, mikor a magáét is el tudja adni. És ez nekik többnyire sikerül. A sok évi gyakorlat megtanította őket, hogyan kell festeniök, hogy a közönség fejletlen ízlését megnyerjék. Ők viszont megtanították a közönséget, hogy nem neki kell felemelkedni többé a mindenesetre fejlettebb érzékű festő munkáinak megértéséhez, sőt ellenkezőleg, a képzőművészeknek kell respektálni a közönség félbenmaradt ízlését. Így ők nem közönséget nevelni, de üzletet csinálni járnak a vidék népe közé.

Fiumében két évvel előbb rendeztek tárlatot. Szombati napon nyitották, szerdán bezárták a „bótot”. Az eredmény: akik rendezték Rubovics Márk, Déry Béla, Kézdi-Kovács és a tárlatok kísérő szelleme: Grünwald-Gergely ur, eladtak saját festményeikből tizet, Mednyánszkytól és Brukktól egyet-egyet. Miután az üzlet megvolt kötte, a tervbevert felolvasást s az iskolák látogatását elhalasztották a jövő szakra.

Felrohatjuk-e a panaszolt zugkiállítások rendezőinek kalmarkodását, ha a Nemzeti-Salon, képzőművésztünk e második egyesületének zászlója alatt is ily érdekes csoport működik. *Ugyen kis érdekes csoportokkal van tele a mi egész kulturális közéletünk!* Azért nem bír benne gyökeret verni az egységes akarat, a magyar nemzeti jellegre való törekvés. Közönséget kell első sorban erre nevelnünk. Elő kell készítenünk a talajt, melyből kisarjad idővel a nemzeti művészet. A fiatal, fejlődő nemzedék fogékony lelkét kell a jövő művészetere érdekében megnyernünk, érzékét helyes irányban művelnünk, fejlesztelnünk. A jó érzékű közönség ki fogja majd verni a művészet templomából a lelketlen üzérkedőket.

A központi „festő cabaré” internationalis levegőjéből ki kell szakítani magukat fiatal festőinknek. Szerte kell oszolni a vidék népe közt. Ott kell közöttük megalapozni, tanulni, dolgozni s ápolni a magyar nemzeti művészet eszméjét.

Vidékünk közönségének pedig a megélhetésben kell támogatni őket, hogy e magasztos eszméért dolgozni tudjanak.

A külföld idegen művészetének némely tetszetős formái hamar elkábitják fiatal festőinket. A divatos piketúrák sokszor megtévesztik és rontják közönségünk fejlődő szép érzékét is. A megyéknek, városoknak külföldi tanulmányutra adott ösztöndíjai ritkán válnak ily módon hasznossá művészetünkre.

Itthon kell fiatal festőinket tartani. Üdvösebben fejlődnek idehaza a legnagyobb tanítómester, a Természet ölen, a vidék faj-magyar lakói között.

Itt tanulják megismerni a magyar nép lelkét. Itt támad s fejlődik ki bennük az érzés, mit ha munkájukban megrögzíteni sikerül, kisarjad majd belőle az *egységes magyar nemzeti művészetet*, melyet még ma veszélyeztetnek a kicsinyes önző érdekek. *Hevesy Pál.*

Húsvizsgálat.

A földművelési miniszter rendelete szerint a húsvizsgálatra vonatkozólag szabályrendelet készítenő, s addig, míg ez elkészül, dr. Kovács László polgármester következőleg szabályozza hivatalos rendeletben a vizsgálatot:

„A földművelésügyi miniszteri rendelet 10. §-a értelmében a húsvizsgálatra vonatkozólag szabályrendelet készítenő.

Addig is, míg ezen készítenő szabályrendelet a nagyméltóságú földművelésügyi és belügyminiszter urak által jóváhagyatik, a következő átmeneti intézkedéseket rendelem el:

1. Az idézett rendelet 3. §. alapján elrendelem, hogy folyó év október hó 1-től sertések a közbizsághid mellett szurassanak le és ugyanott megperzseltetvén, ott fel is bontassanak.

2. A miniszteri rendelet 5. §. értelmében az elkobzott szervek részére jól befedhető, elzárható és fertőtleníthető láda szerelendő be.

3. Mivel a hivatkozott rendelet 17. §. értelmében hús árusításával vagy állatok vágásával üzletszerűen foglalkozó egyént húsvizsgálól alkalmazni nem szabad, e rendelkezés szelleméből önként folyik, hogy ilyen egyénekkal rokoni kötelékben álló egyikén sem rendes, sem helyettes húsvizsgálól nem alkalmazható. Ily egyén tehát a vágóhidőri állásra sem pályázhatik, mert a húsvizsgálatot teljesítő állatorvost akadályoztatása esetén sima elbírálás eseteiben az ugynevezett nem állatorvosi húsvizsgálatoknál ez helyettesíti.

4. A hivatkozott rendelet 44. §. értelmében: „Kaszárnyák, szállodák, nevelő intézetek, étkező helyiségek, fogházak, kórházak, gyógyintézetek, szegényházak és népkonyhák, valamint a mézsárosok, húsárusítók, vendéglősök és koresmárosok háztartásai a fogyasztandó hús megvizsgálása szempontjából nem tekintendők magánháztartásoknak.” Ennekfolyva ezeknek a húsvizsgálók által lendő ellenőrzését ezennel elrendelem.

5. Minden mézsáros tartozik a nem rimaszombati szarvasmarha behozatalát, ha a vétel napján le nem vágta, tehát ha nem levágás czéljából vétetett is, az 1888. évi VII. t. cz. végrehajtására kiadott 40000. számú rendelet 39. §. értelmében a városi rendőrkapitány, mint marha levezélnélnek a behozatalról számított legfeljebb 12 óra alatt bejelenteni és a marhalevelet átadni.

Ezen marhaleveletről a rendőrkapitányi hivataltól elismervényt kap, melynek visszaadása ellenében, mikor ezen marhát leakarja vágni, a marhalevelet visszakapja.

6. Minden mézsáros és hentes tartozik a vágatósokra kitűzött 2 vagy 3 órai időnek legkésőbb az első órája végeig a vágó helyiségben megjelenni levágandó állatával, amidőn az illető állat hibátlanul kiállított marhalevelet a jelenlevő vágóbiztosnak vagy helyettesnek átadni tartozik. — Ugyanekkor a vágóhid használati és vizsgálati díjakról szóló bárczát átadni, a fogyasztási adó bárczát pedig láttaozás végett bemutatni tartozik.

Ezek felmutatása nélkül semmiféle állatot a vágóhidon leőlni nem szabad.

7. Sertések kivételével a levágandó állatok legalább 2 órával a vágás előtt a vágóhid istállójába szállítandók.

8. A nagy állatok, a rituális vágást kivéve, elvéreztetésük előtt elkábitandók, miért is az erre alkalmas műszer sürgős beszerzését ezennel elrendelem.

Az állatok kinzása tilos lévén, nagy állatok levágásánál csak felöltött, erőteljes egyének működhetnek közre, kis állatok (borjúk, juhok, kecskék és sertések) leszúrására pedig 20-100 koronáig terjedhető bírság terhe alatt, csakis keskeny hegyű és igen élesre kifent hosszú kések használhatók.

Levágás előtt az állatok felakasztása tilos.

Rituális vagy egyéb vágások után az állat feje a halál bekövetkeztéig erősen tartandó.

9. A hivatkozott miniszteri rendelet 61. §. ötödik bekezdése alapján megtiltom, hogy rituális vizsgálatnál a tüdő szájjal fuvassék fel és a vizsgálatot teljesítő metsző azt nyálával vagy szájába vett víznek odaköpesével beszennyezze. Elrendelem tehát, hogy az izraelita hitközség e czél szolgálataira megfelelő eszközökről haladéktalanul gondoskodjék, közegét erről értesítse és ennek megtörténtéről előjárósága útján hozzám 8 nap alatt tegeyen jelentést.

10. A hivatkozott rendelet 83. §. alapján minden közfogyasztásra szánt állat húsa lebélyegzendő lévén, figyelemztem az izraelita hitközség előjáróságát, hogy amennyiben a koseher hús lebélyegzése nem volna megengedhető rituális szempontból azon bélyegzővel, melylyel a sertéshús is le bélyegzeve, e czélra a miniszteri rendeletben előirt minta szerinti külön bélyegzőket készíthet.

11. Áruba bocsátott nem bélyegzett vagy hamisított bélyeggel ellátott hús elkobzandó.

12. Húst a mézsárszék elé kiakasztani tilos.

13. Minden mézsárszékben és hentes-üzletben a húsarak egy feltűnő helyen kitűzött táblán jelzendők.

14. Növendékmарha (2 hónapostól 2 évesig a nyugati- és 2 hónapostól 3 évesig a magyar fajta) f. év október 1-től csakis külön e czélra szolgáló mézsárszékben mérhető. Az ily mézsárszék kívül feltűnő helyen „Növendék marhahus” felirattal látható el és ezen székben a növendéken kívül legfeljebb még bivalyhus mérhető ki. Ily mézsárszékben felnőtt marha, továbbá borjú, juh, bárány, kecske, gödölve v. sertéshus mérése, viszont utóbbiak mézsárszékben növendék v. bivalyhus mérése a hivatkozott min. rendelet 119. §. értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 100-200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetendő.

15. Hússal való házadás elkobzás és 15 napig terjedhető elzárás és 100-200 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt tilos.

16. A hivatkozott rendelet 101. §-ban jelzett czélra szolgáló „hatósági husszék” felállításáról mielőbb gondoskodás fog történni.

17. Más községből Rimaszombath közfogyasztásra szarvasmarha legfeljebb 5 fő részre feldarabolva, kisebb állatok pedig legalább fele (hosszirányban felvágva) szállítható csak be. A beszállítandó husnak a hivatkozott min. rendeletben előirt minta szerinti bélyegzővel az előirt módon kell lebélyegzeve lenni és az előirt mintájú szállítási igazolvánnyal kell ellátva lennie. Postán kisebb mennyiségű hús is beszállítható ezen feltételek mellett.

Az ily hús beszállítását az ide szállítás előtt 6 órával a városi fogyasztási adóhivatalban a fogyasztási adó, vágóhid-jövedelem kártalanítás és állatorvosi husszemle-díj lerovása végett különbeni elkobzás és megfelelő büntetés terhe alatt be kell jelenteni. Az ily behozott hussal — a belek kivételével — a zsigereknek természetes összefüggésben kell lenni.

18. Ezen határozatomat tudomásul vétel és mihez tartás végett dr. Szabó Károly városi tisztiorvossal és Kerekes Mária városi kir. állatorvossal közölni rendelem és utóbbit felhívom, hogy a jelen határozat 2-ik pontjában jelzett látát és a 8-ik pontban jelzett műszert azonnal rendelje meg.

Ugyancsak tudomásul vétel és mihez tartás végett közölni rendelem ezen határozatomat a városi rendőrkapitánnyal, a midőn értesitem őt, hogy jelen határozatom az összes mézsárosoknak, henteseknek, vendéglősöknek és koresmárosoknak és az ottani mézsárosok ki-értesítése végett Bátka, Jánosi, Feled, Balog, Uzapanyt, Felsőpokoragy és Cserenesény községek előjáróságainak is megküldetett.

Ezen határozatomat 6-ik és 17-ik pontját a városi fogyasztási adóhivattal, a 9-ik és 10-ik pontját pedig a rimaszombati izr. hitközség előjáróságával közölni rendelem.

Végül közérdekű voltánál fogva a „Gömör-Kishont” lapban is közölni rendelem.

Rimaszombat, 1908. szeptember 15.

Dr. Kovács, polgármester.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki-egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hir. Fáy Gyula főispán szeptember hó 30-án Budapestre utazott s folyó hó 1-én a spanyol király tiszteletére adott udvari bálon jelen volt.

A Coburg herczegek Gömörben. Dobsináról jelentik, hogy Coburg Fülöp herczeg, a német császár sógorával, Günther Ernő schleswig-holsteini herczeggel, valamint Coburg Lipót herczeggel és gróf Szapáry Péterrel szerdán reggel Pohorellára érkezett. Itt, a pohorellai kastélyban Coburg Fülöp herczeg találkoztott ücsésével, Ferdinánd bolgár fejedelemmel, aki a szomszédos Püspökházáról érkezett Makovics főhadsegéd kíséretében. Még aznap megkezdődött a szarvasvadászat, a melyen azonban, mindamellett, hogy ilyenkor esthajnalban és kora reggel valóságos hangversenyt rendeznek högő szarvasok, az orkánserű szélvészben csak egyetlen szarvas került terítékre. Másnap, esütörtökön, Coburg Lipót herczeg a veresköi pagonyban három gyönyörű szarvasbikát ejtett el, míg édesatyja, Coburg Fülöp, a klatnói pagonyban négy pompás szarvast ejtett zsákmánnyal, közöttük egy remek tizennégy agancsot. Pénteken a murányvári erdőségeken folytatták a eserkészést, ahol csapatostól tartózkodnak a szarvasok. Szombaton a bolgár fejedelem is részvesz a vadászatban, amely valóságos áldás a szegény népre, mert harminczöt fillérvél mérik ki az elejtett vad husát. A vadászatot október hó közepén a pestmezei pusztavaasi uradalomban folytatják.

Püspökök utja. Sipkei Balás Lajos rozsnói megyés püspök szeptember hó 30-án dr. Radnay Farkas beszerzebányai püspökkel együtt — ki néhány napig szívesen látott vendége volt a rozsnói püspöknek — Budapestre utazott.

Doktoravatás. Uthy Antal, helybeli róm. kath. kántor jeles képességű fiát: Uthy Lászlót, a budapesti kir. tudományos egyetemen — mult hónap 26-án — egyetemes orcostudorává avatták fel.

Tiszti vizsgák. Sacinger Géza a miskolci 15-ik huszárezrednél; Koren Gyula az eperjesi 6-ik hadtest tüzérezrednél; Husnyán János a losonci 25-ik gyalogezrednél; Kardos Géza pedig a győri 26-ik gyalogezrednél egyéves önkéntesek a tiszti vizsgát letették.

Tulipánzsövetség közgyűlése. A gömörmezei Tulipánzsövetség magyar védőegyesület október 4-én délután 2 órakor Tornalján, a nagyvendéglőben tartja évi közgyűlést, melyre a szíves érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség nevében: Szabó Agostonné, Ragályi Sarolta.

Pap avatás. Rimabánya község érdemes bírájának fia: Palkovics Pál eszterházyi káplán, főgimnáziumunknak volt jeles növendéke mult hó 23-án Eperjesen a papi vizsgát jeles eredménnyel letette s Miskolcon Zelenka Pál evangélikus püspök által ünnepélyesen felszenteltetett.

Esküvő. Martontaljai Szabó Béla, városunk születte, nyug. keresk. miniszteri tanácsos, posta és táv. főigazgató szép és művelt leányát: Erzsikét a budapesti belvárosi templomban ma, vasárnap délelőtt vezeti oltárhoz Kiváló Kálmán székesfővárosi mérnök.

Eljegyzés. Kicsiny Géza alsósziklasi evangélikus néptanító eljegyezte Ziman Honka okleveles óvónőt, az oeltinai főtanító bájos és művelt leányát.

A kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlése — mely mult vasárnap nem volt megtartható — jövő vasárnap tartja meg.

Esküvő. Dr. Pazár László tornaljai jeles képességű fiatal orvos folyó hó 5-én, hétfőn tartja városunkban esküvőjét Terenyey Margittal. Terenyey János felügyelő, posta- és távirdahivatali főnök kedves leányával.

Lelkészi gyűlés. A református lelkészek folyó héten Budapesten tartott gyűlésén Czinke István helybeli ref. lelkész is résztvett.

Vármegyénk kegyelele. A Gyöngyösi István emlékére Radvánzon — szülőhelyén — létesített emléktábla leleplezési ünnepélyén szeptember hó 20-án vármegyénk képviselőiben megjelent küldöttei részéről Lukács Géza vármegyei főjegyző — mint az „Ung”-ban olvassuk — koszorút tett le e szavakkal: „A daliás idők legnagyobb nemzeti költőjének, Gömörmeze egykori országrszóló jeles alispánjának.” A koszoru valóságban remeke volt a műkertésznek. Egyik szalag buzavörös, a másik sárga. Felirata: „Gömör- és Kishontvármegye közönsége haláljával adozik egykori alispánja s a nemzet nagy költője: Gyöngyösi István emlékének.” A disztribúción Berzeviczy István Gömör- és Hevesvármegyei képviselőiről lelkes szavakkal emlékezett meg s őket a város nevében üdvözölte, miért Lukács Géza főjegyző nagy tetszéssel fogadott tiszteletben mondott köszönetet.

Hevessy rajz- és festőiskolája ezéjára a város a régi polgári leányiskola emeletén adott helyet, hol a beiratások október hó 7, 8. és 9-én d. u. 3—5 óra között történek. A díjak csoportonként változnak. A tanítás 10-én kezdődik. Itt emlíjük meg, hogy a város szegénysorsu tanulói közül kettő ingyen tanításban részesül.

Gondnoksági ülés. A helybeli állami elemi fiu- és leány, s a polgári leányiskola gondnoksága f. hó 2-án Lukács Géza elnökelete alatt ülést tartott, melyen a polgári iskola részéről Kathona Géza igazgató, az elemi fiu- és leányiskola részéről Matolcsy Pál és Türkölty József igazgató-gondnokok tettek meg jelentéseiket. A polgári iskola különféle számadásainak és a hivatalos számadásoknak tudomásul vétele után Kathona Géza előterjesztette a lapunkban már ismertett felsőbb női iskola tervét, melylyel a polgári iskolát elméleti és gyakorlati uton tovább fejleszteni óhajtja. Elmondta, hogy dr. Utes Samuval és dr. Wallentinyi Dezsővel karöltve két évi tanfolyam tartása által akarnak alkalmat nyújtani a polgári iskolát végzett növendékeknek ismereteik gyarapítására, s ehhez kéri a gondnokság erkölcsi támogatását s engedélyt az iskola helyiségeinek használatára. Miután a gondnokság ezen előterjesztést örvendetes tudomásul vette, s az engedélyt megadta, rátért Kathona igazgató a gyakorlati uton való fejlesztés ügyére is. Ez a magasabb kézimunkatanfolyam tartásával történik, s arra kéri a gondnokságot, forduljon a kérelemmel a városhoz, miszerint a kormánytól e tanfolyam

létesítése érdekében tétessenek meg a lépések. Különös terheket nem ró a városhoz a tanfolyam létesítése s a gondnokság a tervet rokonszenvesen fogadta — ahhoz hozzájárult. — Az iskolába az új tanévben 137 növendéket irtak be, 4-el kevesebbet, mint a mult évben. Az állami elemi iskolák gondnokságának néhány tagja az esküt tette le, majd a számadások bemutatása, hivatalos átiratok és előterjesztések nyertes elintéztet. A folyó tanévre 343 fiu növendéket irtak be és 342 leányt vettek fel a mindennapi, 49-et az ismétlő iskolába. A templomból igazolatlanul elmaradó gyermekek szüleinek megbüntetésére hozott előterjesztést sem a tanfelügyelő, sem a miniszter nem hagyta jóvá. Hogy a gyermekek járassanak a templomba, a gondnokság megkeresésére a lelkészek külön ifjúsági istentiszteleteket fognak tartani.

Adomány. A földművelési miniszter a tiszolezi magyar kaszinó részére 100 kötet népkönyvtári gyűjteményt s azok elhelyezésére szolgáló szekrény költségeire 20 koronát adományozott.

Rimaszombat költségvetése. Városunk költségelőirányzata az 1909-ik évre össze van állítva s rövidesen a képviselőtestület közgyűlése elé kerül tárgyalásra. A csinos füzetben izlésesen kiállított, könnyen áttekinthető, nagy gondal megismerkedett költségelőirányzat tartalma érdekes, de egyszersmind erősen zsebbe vágó is. Jövő számunkban bővebben ismertetjük, most csak annyit írunk, hogy a szükségesletré 212174 kor. 81 fillér van felvéve (1907-ben tényleg 255473 kor. 97 fill. adatott ki, 1908-ra pedig 237799 kor. 22 fillér hagyott jóvá.) A fedezetre 190208 kor. 91 fillér vétetett fel (1907-ben 261077 kor. 27 fillér vétetett be, 1908-ra 237799 kor. 22 fillér irányoztatott elő), a hiány 51965 kor. 90 fillér, melynek fedezetéül szolgálna 98277 kor. 17 fillér állami adó után 52% al kivetendő községi pótdadó 51104 kor. 12 fillér és 6155 kor. 59 fillér állami földadó után 14% a kivetendő mezőőrbehér pótdadó 861 kor. 78 fillér. A folyó évben a pótdadó 43% volt. 1908. január 1-én vagyonérték 2.153.688 kor. 80 fillér, terhelő tartozás 619196 korona 84 fillér, tehermentes vagyon 1.534.491 kor. 96 fillér.

Halálozás. A vármegyei orvosi karát érzékeny veszteség érte. Dr. Danis János ratkói körorvos, ki negyedszázadon keresztül a balogi egészségügyi körnek volt népszerű, kedvelt orvosa, folyó hó 1-én 57 éves korában Ratkón rövid betegség után meghalt. Hivatását ritka önfeláldozással és munkabírással töltötte be, s a nép szeretettel és ragaszkodással, bizalommal fordult hozzá. Orvosi működése mellett nagy előszeretettel foglalkozott a bányakutatással, s alapos ismereteket szerzett az ásványtan és földtan köréből. Nemesszívű, jó ember volt. Feleségét több évvel ezelőtt veszítette el; azóta magánosan élt s hogy rokonaihoz közelebb legyen, 5 év előtt Ratkóra ment lakni, hol körorvosnak választották meg. Választott tagja volt a vármegyei törvényhatóság bizottságának is s a megyegyűléseken gyakran megjelent. Mintegy két hét előtt fulbaja támadt; hír szerint Budapesten műtétet végeztek rajta, de súlyos betegség nem lehetett segíteni. Halála a vármegyei orvosi körében s Ratkón és vidékén ószinte részvétet kelt. Temetése folyó hó 3-án nagy részvét mellett ment végbe. A vármegyénkben orvosként teljes 28 évet betöltött férfi elhunytát érzett részvétét az orvosközösség és orvos-gyógyszerész-egylet is kifejezte táviratlag. A ravatalra a testület nevében dr. Kres Gyula vashegyi bányorvos koszorút helyezett. — A család a következő jelentést adta ki: „Danis Márton mint édes testvére, Danis Mártonné szül. Putra Amália, özv. dr. Danis Lajosné szül. Onderus Irma mint sógornő, dr. Danis Jenő, Danis Margit férjezett Cserny Ferencné, dr. Vitéz Gyula, Vitéz Dezső mint unokaöccsei és unokahuga, Vitéz Dezsőné szül. Huszár Francziska, Cserny Ferenc és a többi rokonság nevében is mély fájdalommal jelentik a forrón szeretett édes testvér, sógor, nagybátya és rokon dr. Danis János ratkói körorvosnak rövid szenvedés után folyó hó 1-én október hó 1-én reggel 5 1/2 órakor, életének 57. évében történt gyászos elhunytát. — A drága halott hült tetemei folyó hó 1-én október hó 3-án, azaz szombaton d. u. 2 órakor fognak az ág. ev. egyház szertartása szerint a ratkói temetőben elhelyeztetni. — Áldott legyen drága emléke!”

A városháza épületére gyászlobogót tűztek ki szeptember 30-án. A városi tisztviselők egyik érdemes, munkás, régóta beteg tagja: Kovách József közigazgatási tanácsost e napon megváltotta szenvedéseitől a halál. Régebben iparos; kocsigyártó volt. Mint 6 gimnáziumot végzett ifjú lépett az iparos pályára, s 1848-ban a nemzetőrök sorában küzdött s a schwehathi ütközetben is résztvett. Értelmi fejlettsége inkább vonzotta később a hivatalhoz, s miután különben is mindig melegen érdeklődött szülővárosa közügyei iránt, ezelőtt 30 évvel a város szolgálatába lépett. Azóta a reábizott hivatalos ügyeket lelkiismeretesen, szorgalmasan végezte. Ismerte az egész várost, érdeklődött minden városi közügy iránt, s hivatali ügyekkel, sok előszeretettel vitte. Humánus gondolkodása s jó modora révén közbeesülésben állott. Egy év óta betegeskedett, s hivatalos teendőit sem végezhette, most szerdán végre megszabadult a földi kínoztól. Kiterjedt családja mélyen lesújtva gyászolja, s halála városszerte ószinte részvétet kelt. Temetése imponáns részvét mellett folyó hó 2-án ment végbe, a koszorúval borított ravatalt városi hajduk állották körül, s a tisztikar testületileg jelent meg a végtisztesség-tételen a polgármester vezetésével. A tisztas férfiú emléket a városban híven megőrzik. — A gyászoló család a következő jelentést adta ki: „Szívünk sajgó fájdalommal adjuk tudtára mindazon rokonaink, barátaink és ismerőseinknek, kik mély gyászunkban és nagy fájdalomunkban osztoznak, hogy Kicsizényi Kovách József városi tanácsos, a legmondosabb és legönfeláldozóbb édesapát, a legkedvesebb nagyapát, ódaadó testvért és hű rokont a Mindenható végtelen hatalma ez évi szeptember hó 30-án d. u. 4 órakor, életének 80-ik évében hosszas betegeskedés után kiszólitotta az élők sorából. — A megboldogultnak drága hamvait ez évi október hó 2-án, délután 3 órakor fogjuk a róm. katolikus anyaszentegyház szertartása szerint a rimaszombati sarkterben örök nyugalomra helyezni. — Legdrágább halottunk lelkiüdvéért ez évi október hó 5-én reggel 8 órakor engesztelő szent mise áldozat fog

mondadni. — Legyen áldott drága halottunk emléke! És legyen szívünkben örökre bevésve! — Dr. K. Kovách László és neje Simon Márta, K. Kovách Mária és férje Bolky Pál, K. Kovách Ödön és neje Fanda Erzsébet, K. Kovách Juliska és férje Hering Gyula, K. Kovách Emma szerető gyermekei, szerető menyei és vejei. — Bolky István, Bolky Vilmos, Bolky Ilonka, Hering László, Hering Ella, Kovách Márta, Kovách Bözsi szerető unokái. — K. Kovách Mária és férje Hollósy József mint testvér és sógor gyermekeivel. Lubik Ödön sógora leányával, Lubik Adél, Lubik Mária férjezett Puchala Béláné sógornő, K. Kovách Andor, K. Kovách Zsigmond és neje, K. Kovách-Hreeska Anna, K. Kovách István mint fivérének gyermekei.

A vármegyei közeli tisztjeinek egyik munkás és szorgalmas tagja: Vigh József vármegyei árvászeki hivatalnok hunyt el folyó hó 2-án 54 éves korában, boldog házassága 22-ik évében rövid betegség után. Csendes visszavonultságban élt, hivatalos teendőit pontosan, lelkiismeretesen végezte. Özvegye: szül. Balók Julianna, két gyermeke és két testvére: Vigh Bertalan belügyminiszteri irodaigazgató és Vigh Gábor városi pénztárnok gyászolják az elhunytat, kit a társas életben is szerettek azok, kikkel érintkezett. Temetése, melyen a vármegyei tisztikara testületileg vett részt, folyó hó 3-án nagy részvét mellett ment végbe.

Évzáró óvodai ünnepély. Szépen sikerült évzáró óvodai ünnepély folyt le szeptember hó 27-én a délutáni órákban Nyustván. A vármegyei magyar köznevelődési egyesület által szervezett ottani községi nyári gyermekmenháza ez idén 94 gyermeket vezetett be. E szép számú vegyes ajku gyermek közül — a ki mindvégig rendszeren járt az óvodába — alig maradt távol egy-kettő az érdekesen vezetett ünnepélyes vizsgáról, a mely a hozzá fizűtt várakozásnak mindenben megfelelt. A jelen volt érdeklődő szülők éppen úgy, mint az ottani intelligencia és a tanítótestület egyhangú elismerése lett a lelkiismeretes óvónkisasszony kitartó szorgalmának, eredményes munkájának méltó jutalma. A gyermekek ugyanis tiszta magyarsággal társalognak, teleglettek, szavalgattak, hazafias dalokat és szép társas játékokat mutattak be. — Andrik Mariska óvónkisasszony sikere tehát általános volt. Az óvoda felügyelő bizottsága ép azért úgy előtte, mint a gyermekek örömeire összehozott bőséges oszonnáért a jószívű urasszonyok előtt sietett nyomban ószinte köszönetének adni nyilvánosan kifejezést.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik boldogult édes atyánk id. Hanvai Sándor Béla temetésén résztvettek, s bennünket a nehéz órákban vigasztaló szavaikkal s részvétnyilvánításukkal felkerestek, ez uton mondunk hálás köszönetet. — Rimaszombat, 1908. október 2. — A gyászoló család.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter dr. Szék Lajos és dr. Szilasy Zsigmond budapesti ügyvédeknek a murányvölgyi h. é. vasút Jolva állomásától Nandrás, Rákos, Szirk és Ploszko községek határain át Ratkóig vezetendő rendes nyomtáru helyi-érdekű vasutvonatra kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbította.

Betöréses lopás Rimócán. Mult hó 22-én Gerbós Mihály rimóczi gazda házában, — míg a ház népe a határban krumpliszedéssel volt elfoglalva, — Parobek János rimóczi cipész fényes nappal alkulesal betört és ott mindent feltorgatva 190 korona készpénzt és két aranygyűrűt elrabolt. A tettes megszökött, a csendőrség azonban már nyomában van.

Tűz felsősziklásón. Mult hó 26-án az esti órákban Truka Pál felsősziklasi gazda szalmakazalja ismeretlen okból kigyulladt és leégett.

Hitelbeadott áru visszavétele — zsarolás. Lichtmann Antal gömör-pútnoki kereskedőnél Tóth Jánosné egy kendőt vásárolt két kor. 20 fillérért, de nem fizette ki, hanem csak a kosarába tette és eltávozt. A kereskedő, mikor észrevette az asszony szökését, utána futott és kényszerítette, hogy visszatérjen a boltba, ahol a kosárból a kendőt visszavette. Az asszony azonban nem nyugodott meg az üzlet felbontásában és zsarolás miatt följelentette a kereskedőt, akit a rimaszombati törvényszék zsarolás vétségéért el is ítél 50 korona pénzbüntetésre. A kassai Tábla az enyhítő szakasz mellőzésével 14 napi fogházra ítélte a vádlottat. A Kuria f. hó 1-én foglalkozott az ügyvel és megsemmisítve a Tábla ítéletét, Lichtmann Antalt 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

CSARNOK.

A magány.

Művelődéstörténeti vonatkozásokkal vegyes bölcselmi esevegés. Ajánlva mindazoknak, kiket a saját maguk s embertársaik lelkivilága érdekel.

Nagy eszmék, nevezetesen fontos dolgok szülőhelye a magány, — olvasom jegyzetemet közt Emerson amerikai író figyelemreméltó állítását; melyről gondolkozva minden kétséget kizárólag beigazoltnak veszem további azon tételt, hogy a nagy talentumu s az átlagból magasan kiemelkedő jelesek azzá a mivé lettek, különösen a magányban képződtek s fejlődtek ki s műveik is a magány ihletében lettek tartalmasakká és becsesekké.

Emberi nemünk története tanúsítja, hogy a nagy szellemű férfiak életük jó részét távol a világ zajától a magányban töltötték. — Maga a Jézus Krisztus is sokáig élt a világtól elvonultan, a pusztá magányos eszűdjében, s teljes életében kedvelte az édes anyatermesztet áhitatra keltő csendes helyeit; — a folyam szelte völgyek madárdaltól hangos bérezeit; s az olaj és czipruszfák felséges otthonát, a dombok s messze kilátást nyújtó hegyek szelid kiemelkedéseit, melyeken amyszor pihent övével, s tőlök elváltan is!

„És igen, reggel meg éjszakán mikor felkült volna, kiméne és elméne pusztá helyre és ott imádkozik vala.” Márk ev. I., 35.

Gondoljunk a világon emberemlékezet óta elért sikerekre s mindazon egyénekre, a kiknek kezdeményezése eredményre vezetett, kezdve a keresztény vallás megalapítójától a legújabb idők tudós, nevezetesen férfiai tekintélyes számaig, nemde valamennyien a magányban

